

LEARNING TOXICOLOGY
THROUGH OPEN EDUCATIONAL

**ARMONIZAREA LA NIVEL
NAȚIONAL A LEGISLAȚIEI UNIUNII
EUROPENE PRIVIND POLUANȚII
TOXICI**

Cristina SALCĂ ROTARU, Camelia DRĂGHICI

Transilvania University of Brașov

rotaruc@unitbv.ro, c.draghici@unitbv.ro

1. NOȚIUNI GENERALE DE DREPT ȘI REGULI DE ARMONIZARE

Legislația aferentă unui domeniu de interes nu reprezintă doar o simplă înșiruire de acte normative, ci un corp complex cu o anumită structură și un anumit mod de interpretare și aplicare.

Pentru a înțelege de ce Unitatea 2 *Armonizarea la nivel național a legislației Uniunii Europene privind poluanții toxici*, va cuprinde doar trimiterile la directivele UE și nu face nici o discuție cu privire la regulamente și decizii și nici la reglementările internaționale, este necesară o prezentare simplificată, a legislației naționale, europene și internaționale, a legăturii dintre acestea și a modului de aplicare și interpretare.

Legislația la modul general, pentru oricare dintre statele membre ale UE cunoaște trei paliere de reglementare, funcție de emitenți:

- legislație națională, specifică fiecărui stat,
- legislația Uniunii Europene, aplicabilă statelor membre ale UE și/sau raporturilor juridice încheiate pe teritoriul UE și
- legislația internațională, cu îndeplinirea condițiilor specifice de aplicare a acestor acte de către fiecare stat sau de către UE.

1.1. Legislația națională

Fiecare stat, prin puterea sa legislativă (Parlamentul de obicei), emite acte normative care reglementează, la acest nivel, drepturile și obligațiile cetățenilor și a persoanelor juridice (societăți comerciale, instituții) în toate domeniile inclusiv protecția mediului și a sănătății umane. O altă serie de acte normative, emise prin intermediul puterii

executive a statului, pun în aplicare și executare drepturile și obligațiile enunțate în actele emise de puterea legislativă.

1.2. Legislația Uniunii Europene

Legislația Uniunii Europene reprezintă un corp de acte normative care formează dreptul comunitar. Aceste reglementări au emitenți suprastatali (Parlamentul European, Comisia Europeană, Consiliul European), având o forță juridică superioară actelor normative interne, acceptată în mod democratic, în baza unei anumite proceduri.

Reglementările care au această forță sunt strict prevăzute în Tratatul UE și în constituțiile statelor membre. Regula generală arată că în urma aderării, prevederile tratatelor constitutive ale UE, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare. Reglementările comunitare cu caracter obligatoriu sunt **regulamentul, directiva și decizia**.

Uniunea Europeană are personalitate juridică și, prin urmare, dispune de propria sa ordine juridică, distinctă de cea internațională. Legislația Uniunii Europene are efect asupra legislației statelor sale membre atât în mod direct cât și indirect, iar odată intrată în vigoare, devine parte integrantă din sistemul juridic al fiecărui stat membru. Ordinea juridică a UE este constituită din dreptul primar și dreptul secundar, așa cum vor fi prezentate în continuare.

1.2.1. Dreptul primar al Uniunii Europene

Tratatul de funcționare a Uniunii Europene (TFUE), alături de principiile generale, sunt în vârful ierarhiei normelor și constituie *dreptul primar*. În urma intrării în vigoare a *Tratatului de la Lisabona* la 1 decembrie 2009, *Carta drepturilor fundamentale* are

aceeași valoare. Acordurile internaționale încheiate de Uniunea Europeană sunt subordonate dreptului primar. La un rang inferior, se situează dreptul derivat: aceste norme sunt valide doar dacă sunt conforme cu actele și acordurile care prevalează asupra lor.

1.2.2. Dreptul secundar al Uniunii Europene

Actele juridice ale Uniunii Europene sunt enumerate la articolul 288 din TFUE. Aceste acte sunt: *regulamentul, directiva, decizia, recomandarea și avizul*. Dintre acestea doar primele trei au caracter obligatoriu.

a) Regulamentul

Regulamentul este act juridic definit în articolul 288 din TFUE. Acesta are aplicabilitate generală, este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate țările Uniunii Europene. Făcând parte din dreptul secundar al UE, regulamentul este adoptat de instituțiile europene în temeiul tratatelor de bază. Obiectivul regulamentului este de a asigura aplicarea uniformă a legislației UE în toate țările membre. Cu alte cuvinte, regulamentul:

- se aplică imediat ca normă în toate țările UE, *fără a necesita transpunerea în legislația națională,*
- creează drepturi și obligații pentru persoane, acestea putându-l deci invoca direct în fața instanțelor naționale,
- poate fi utilizat ca referință de către persoane în relația acestora cu alte persoane, cu țările UE sau cu autoritățile din UE.

Regulamentul se aplică în toate țările UE de la data intrării sale în vigoare, o dată stabilită în regulament sau, în absența acesteia, la 20 de zile după publicarea sa în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Efectele sale juridice sunt obligatorii simultan, automat și uniform în toate legislațiile naționale.

b) Directiva

Directiva este unul dintre instrumentele juridice disponibile instituțiilor Europene pentru punerea în aplicare a politicilor Uniunii Europene. Aceasta este un instrument flexibil, utilizat în principal ca mijloc de a armoniza legile naționale. Directiva le impune țărilor UE să atingă un anumit rezultat, dar le lasă libertatea de a alege cum îl vor atinge.

Și directiva, făcând parte din dreptul secundar al UE, este adoptată de instituțiile UE în conformitate cu tratatele de bază. Odată adoptată la nivelul UE, directiva este transpusă apoi de țările UE în legislația lor națională în vederea aplicării. Articolul 288 din Tratatul privind funcționarea UE prevede că directiva este obligatorie pentru țările destinate (una, mai multe sau toate țările membre) cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Directiva se deosebește de regulament sau de decizie, astfel:

- spre deosebire de regulament, nu se aplică direct în țările UE. Aceasta trebuie transpusă mai întâi în legislația națională înainte ca guvernele, întreprinderile și persoanele fizice să poată recurge la ea
- spre deosebire de decizie, directiva este un text cu aplicabilitate generală în toate țările UE.

Pentru ca o directivă să intre în vigoare la nivel național, țările UE trebuie să adopte o un act normativ pentru a o transpune. Această măsură națională trebuie să atingă obiectivele stabilite de directivă. Autoritățile naționale trebuie să comunice măsurile respective Comisiei Europene. Astfel pot fi obținute informațiile care se regăsesc în această unitate.

Țările UE beneficiază de spațiu de manevră în acest proces de transpunere, din punctul de vedere al tipului de act de reglementare. Acest lucru le permite statelor membre să

țină seama de caracteristicile naționale specifice. Transpunerea trebuie efectuată în termenul stabilit la momentul adoptării directivei, în general, în decurs de doi ani.

În cazul în care o țară nu transpune o directivă, Comisia poate iniția proceduri privind încălcarea dreptului UE și poate introduce o acțiune împotriva țării respective în fața Curții de Justiție a UE. Neexecutarea hotărârii acesteia poate duce la o nouă condamnare, aceasta putând genera sancțiuni.

În principiu, directiva produce efecte numai din momentul transunerii sale. Cu toate acestea, Curtea de Justiție a UE consideră că o directivă care nu este transpusă poate produce anumite efecte în mod direct în cazul în care:

- transpunerea în legislația națională nu a avut loc sau s-a efectuat incorect,
- prevederile directivei sunt necondiționate și suficient de clare și de precise
- prevederile directivei acordă drepturi persoanelor fizice.

c) Decizia

Decizia reprezintă un act juridic cu caracter obligatoriu, cu aplicare generală sau cu un destinatar specific și face parte din dreptul secundar al UE. Deciziile sunt adoptate de instituțiile UE în conformitate cu tratatele constitutive.

Conform articolului 288 din TFUE, decizia este obligatorie în toate elementele sale. Ca și regulamentul, aceasta nu poate fi aplicată incomplet, selectiv sau parțial. Decizia poate fi un act legislativ sau nelegislativ.

Deciziile sunt acte legislative atunci când sunt adoptate în comun:

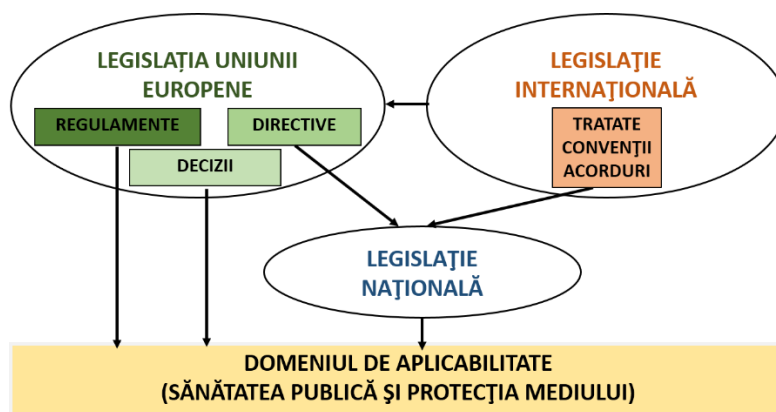
- de către Parlamentul European și Consiliu, în conformitate cu procedura legislativă ordinară;
- de către Parlamentul European cu participarea Consiliului;
- de către Consiliu cu participarea Parlamentului European în conformitate cu procedura legislativă specială.

În alte cazuri, deciziile sunt acte nelegislative. Acestea pot fi adoptate, de exemplu, de către Consiliul European, Consiliu sau Comisie. Deciziile nelegislative pot să ia și forma unor acte delegate și de punere în aplicare.

1.3. Reglementările internaționale

Reglementările internaționale sunt o manifestare de voință a statelor. Aceste acte normative sunt cunoscute sub denumirea de tratate, convenții, acorduri. Legătura reglementărilor internaționale cu dreptul intern este stabilită tot de constituțiile statelor, în care, ca regulă generală, se arată că pentru a fi aplicabile și a face parte din dreptul intern, acestea trebuie ratificate de către state. Ratificarea lor se poate face și separat de către UE ca entitate de drept internațional, caz în care prevederile acestora se vor transpune în reglementările UE.

Schematic aceste legături pot fi prezentate astfel:

2. TRANSPUNEREA DIRECTIVELOR PRIVIND POLUANȚII GAZOȘI

În ceea ce privește poluanții gazoși, se regăsesc trimiteri care vizează armonizarea:

- **Directivei 50 din 2008 a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa** ce face parte din grupa reglementărilor generale privind emisiile de poluanți gazeși,
- **Directivei 2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici** care face parte din grupa reglementărilor generale privind emisiile de poluanți gazeși,
- **Directivei 2193 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind limitarea emisiilor în atmosferă a anumitor poluanți provenind de la instalații medii de ardere** care face parte din grupa reglementărilor specifice privind poluanții gazeși în anumite activități.

Trimiterile privind transpunerea **Directivei 75 din 2010 privind emisiile industriale (Directiva IPPC)** se regăsesc în secțiunea 3, privind transpunerea directivelor privind poluanții metale grele în aer.

3. TRANSPUNEREA DIRECTIVELOR PRIVIND METALE GRELE

Corespunzător prezentării făcute în Unitatea 1, protecția mediului față de metale grele beneficiază de reglementări generale pentru fiecare factor de mediu afectat, precum și de reglementări specifice pentru activități și/sau produse. Prezentarea transpuerilor directivelor care beneficiază de trimitere la text prin intermediul unui link, va respecta ordinea prezentată în **Unitatea 1**, la secțiunea 2, Reglementări privind metale grele.

Pentru reglementările generale privind emisiile de metale grele în aer este prezentată transpunerea:

- **Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arsenicul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător;**

- **Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.**

Pentru reglementările generale privind emisiile de metale grele în aer este prezentată transpunerea **Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale.**

Pentru reglementările generale privind emisiile de metale grele în apă sunt prezentate transpunerile următoarelor directive:

- **Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei;**
- **Directiva 105 din 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei.**

Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării. Transpunerea acestei directive s-ar impune în vederea implementării corecte și stabilirea valorilor prag.

Pentru reglementările privind poluanții metale grele în sol sunt prezentate transpunerile următoarelor directive:

- **Directiva 278 din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură;**
- **Directiva 2011/65/UE privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice.**

4. TRANSPUNEREA DIRECTIVELOR PRIVIND PESTICIDELE

Având în vedere faptul că majoritatea reglementărilor sunt sub forma regulamentelor și a deciziilor, în această unitate se prezintă doar transpunerea **Directivei 128 din 2009 a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor** la nivelul statelor implicate în proiect.

De menționat, încă o dată, faptul că actele normative indicate ca transpunere diferă ca număr și conținut de la stat la stat, tocmai ca urmare a faptului că directiva presupune armonizarea legislației naționale cu cerințele directivei, prin metodele considerate optime de către legiuitorul național. Se pot regăsi și trimiteri la acte normative anterioare directivei, existând posibilitatea de a se invoca o reglementare națională anterioară ca îndeplinind cerințe impuse de directivă.

5. REGLEMENTĂRI PRIVIND POLUANȚII ORGANICI PERSISTENȚI

Reglementări privind POP prezentate în Unitatea 1 nu necesită prezentare suplimentară în Unitatea 2, deoarece actele normative sunt emise doar sub forma regulamentului, act normativ care nu necesită transpunere.

Ca o scurtă concluzie, pentru parcurgerea acestei unități, se impun următoarele:

- directiva face parte din dreptul secundar al UE, fiind adoptată de instituțiile UE în conformitate cu tratatele de bază;
- odată adoptată, directiva este transpusă apoi de țările UE în legislația lor națională în vederea aplicării ei;
- directiva este un instrument flexibil, utilizat în principal ca mijloc de a armoniza legile naționale;
- directiva le impune țărilor UE să atingă un anumit rezultat, dar le lasă libertatea de a alege cum îl vor atinge;

- transunerile diferă de la o țară la alta ca formă și număr de acte adoptate.

Trasunerile legislative pentru țările partenere proiectului pot fi accesate la:

BULGARĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1200>

CEHĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1202>

FINLANDEZĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1204>

ITALIANĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1206>

PORTUGHEZĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1208>

ROMÂNĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1210>

SPANIOLĂ <http://moodle.toxoer.com/mod/page/view.php?id=1212>

**TOPIC 6.1: Legislația Uniunii Europene și Națională
pentru calitatea mediului**

**Unit 2.- Armonizarea la nivel național a legislației
Uniunii Europene privind poluanții toxici**

<https://toxoeer.com>

**VNIVERSIDAD
D SALAMANCA**

CAMPUS OF INTERNATIONAL EXCELLENCE

ALMA MATER STUDIORUM
UNIVERSITÀ DI BOLOGNA

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

UNIVERZITA
KARLOVA

Universitatea
TRANSILVANIA
din Braşov

ИКИТ

<https://toxoeer.com>

Project coordinator: Ana I. Morales
Headquarters office in Salamanca.
Dept. Building, Campus Miguel de Unamuno, 37007.
Contact Phone: +34 663 056 665

This work is licensed under a Creative
commons attribution – non commercial 4.0
international license